

Сьогодні у галузі буряківництва області відбуваються позитивні зміни: збільшуються посівні площі, валовий збір, урожайність. Проте, головним завданням агровиробників залишається ефективне використання земельних ресурсів, удосконалення технологій вирощування цукрових буряків, покращення техніки тощо.

Література

1. Кандиба Ю.І. Територіальна диференціація цукробурякового виробництва у Харківській області // Актуальні проблеми дослідження довкілля: Зб. наук. праць (за матер. IV Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю для молодих учених, 19-21 травня 2011 р., м. Суми). – Суми: Вінниченко М.Д., 2011. – С. 332-336.
2. Міста та райони Харківської області у 2016 році (статистичний щорічник) [за ред. О.Г. Мамонтової]. – Х.: Харківське обласне управління статистики, 2017. – 577 с.
3. Немець Л.М. Територіальні та часові особливості розвитку рослинництва Харківської області / Л.М. Немець, В.Ф. Ліхван // Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіональний збірник наукових праць. – Харків, 2012. – Вип. 12 (1). – С. 132-137.
4. Сільське господарство України (статистичний збірник) / [відп. за вип. О.М. Прокопенко]. – К. : Державна служба статистики України, 2015. – 389 с.
5. Сільське господарство Харківської області у 2015 році (статистичний щорічник) / [під заг. ред. К.П. Воловікової]. – Х., 2016. – 153 с.
6. Саблук Т.П. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку/ П.Т. Саблук, М.Ю. Коденська, В.І. Власов та ін., за ред. П.Т. Саблука, М.Ю. Коденської. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 390 с.

ГЕОГРАФІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ

Буц Ю.В.

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця,

Крайнюк О.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Виникнення надзвичайних ситуацій (НС) на територіях України, як і в інших країнах, зумовлено значною мірою наявністю тих чи інших географічно-соціальних передумов виникнення НС, зокрема наявністю об'єкта (фізико-географічні умови території, природно-ресурсний потенціал, присутністю та характером функціонування потенційно небезпечних об'єктів, розвиненість магістрально-транспортної мережі, щільність населення, тощо, щодо яких існує ризик прояву небезпек природного, техногенного чи соціального походження).

За даними ДСНС у Сумській області у 2017 році виявлено наступну ситуацію: щонеділі мали місце від 50 до 159 надзвичайних подій (середнє значення становить 72 надзвичайні події на тиждень), в яких загинуло до 15 осіб (у середньому 3-4 людини на тиждень) та постраждало від 3 до 48 осіб (у середньому 22 людини на тиждень) [1].

Врятовано від 1 до 10 осіб на тиждень (у середньому 3-4 людини), матеріальних цінностей на загальну суму від 660 тис. до 41,2 млн. грн. (в середньому 3,6 млн. грн. на тиждень).

Аналіз надзвичайних подій природного походження, свідчить, що переважають у регіоні пожежі у природних екосистемах.

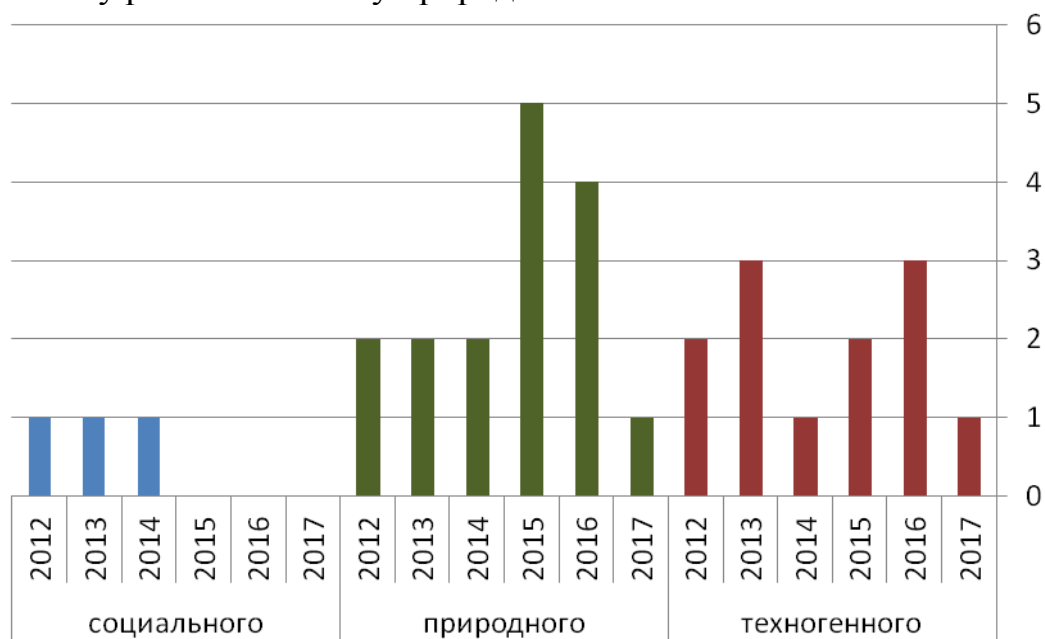

Рис. 1. Кількість надзвичайних ситуацій у Сумській області по роках

Так, з початку 2017 року на території ДП «Сумський лісгосп» сталося 5 пожеж на площі 1,89 га [2]. Всі їх вдалося оперативно загасити завдяки злагодженим діям працівників державної лісової охорони лісгоспу із залученням державних пожежно-рятувальних частин м. Суми. Проте, за інформацією Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства (ОУЛМГ) лише в період першотравневих свят в лісах, підпорядкованих підприємствам Сумського ОУЛМГ зафіксовано 7 випадків пожеж у лісових насадженнях Конотопського, Середино-Будського, Шосткинського та Охтирського лісгоспів на площі 17,6 га, з яких 11,7 га - верхових. Для порівняння, у 2016 році сталося 8 лісових пожеж у Сумській області, в яких постраждало понад 17 га лісу [3].

У 2016 році за даними державного агентства лісових ресурсів України у Сумській області сталася 14 лісових пожеж загальною площею 3,1 га, у 2015 році – 85 лісових пожеж площею 22,4 га [4].

Державна служба статистики, на жаль, надає безкоштовну інформацію лише за 2015 рік. Згідно наявної інформації, у Сумській області сталася 231 пожежа, загальною площею 192 га.

Серед надзвичайних подій техногенного походження найбільшу кількість становлять пожежі, як у житлових будівлях, так і пожежі на підприємствах, а також дорожньо-транспортні пригоди.

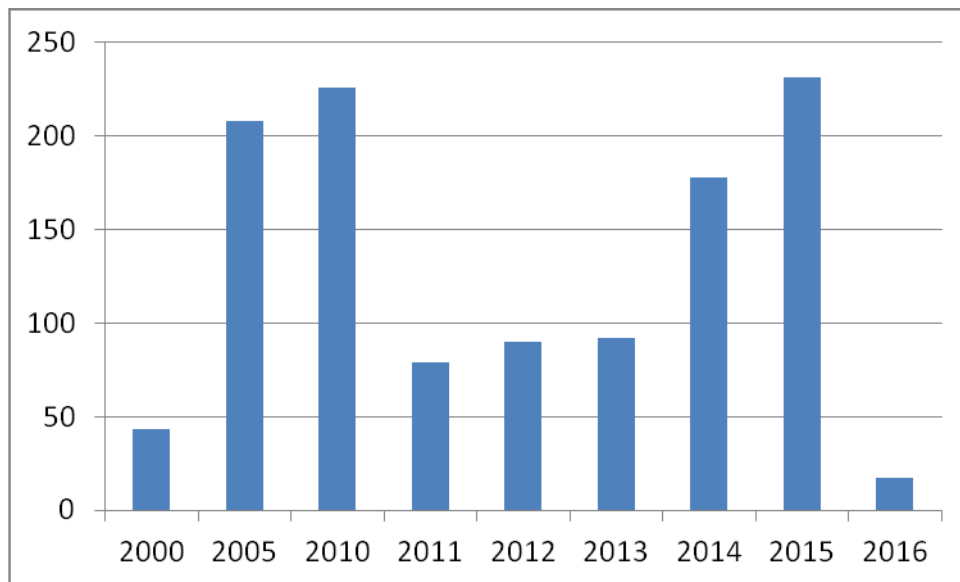

Рис. 2. Кількість лісових пожеж у Сумській області по роках [7]

У 2016 році зареєстровано збільшення кількості пожеж на підприємствах, в організаціях, закладах Сумській області на 41,5% до 58 у порівнянні з 41 пожежею у 2015 році. Кількість пожеж у житловому секторі зменшено до 1084 у 2016 році у порівнянні з 2015 роком, у якому зафіксовано 1515 пожеж.

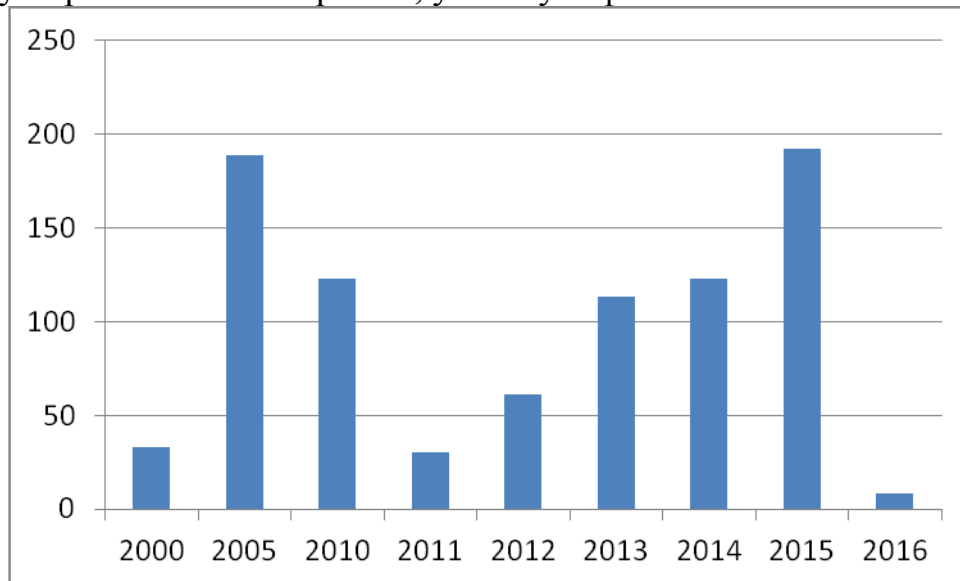

Рис. 3. Площа лісових земель, пройдена пожежами, тис. га [7]

У 2016 році на території області виникло 3638 надзвичайних подій техногенного походження. Це на 5,7% менше, ніж у 2015 році (3857 подій). Переважна більшість з них – це виникнення побутових та інших пожеж в пожежонебезпечний період і дорожньо-транспортні пригоди, а також загибель людей на воді, що складає 58,8% від їх загальної кількості [6].

Набули рангу 9 подій надзвичайної ситуації, з них – 6 місцевого рівня, серед яких найбільш резонансного характеру набула надзвичайна ситуація, яка трапилась 22.08.2016 року у с. Нижнє Піщане, де у СТОВ «Піщане» відповідно до звіту про результати дослідження патологічного матеріалу підтверджено виявлення ДНК вірусу африканської чуми свиней. У ході локалізації

розповсюдження вірусної хвороби свійських тварин та ліквідації осередку захворювання знищено 5329 голів свиней [6].

Сумською обласною комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій у ході засідання комісії від 20.12.2016 року затверджений Перелік потенційно небезпечних об'єктів Сумської області, які зареєстровано у Державному реєстрі потенційно небезпечних об'єктів – 310 одиниць [6].

За інформацією Державної екологічної інспекції у Сумській області протягом 2016 року на території Сумської області сталися чотири надзвичайні екологічні ситуації [6]:

1. Збитки у сумі 54839,53 грн. нараховані НГВУ «Охтирканафтогаз» за забруднення нафтопродуктами земельної ділянки площею 9318 м² поблизу с. Попівщина Анастасівської с/р Роменського району при аварійній ситуації 10.04.2016 року внаслідок розгерметизації нафтопроводу "Південна Панасівка-Анастасівка" при незаконній врізці.

2. Збитки у сумі 6209 грн. нараховані НГВУ «Охтирканафтогаз» за забруднення пластовою водою земельної ділянки площею 1056 м² на території Кардашівської с/р Охтирського р-ну, що виникло 20.04.2016 року внаслідок аварійної ситуації при розгерметизації трубопроводу високомінералізованих пластових вод поблизу ГЗУ-1 ЦВНТ-1 НГВУ «Охтирканафтогаз».

3. 09.05.2016 року відбулось забруднення земельних ресурсів (ділянка площею 200 м² на території Бистрицької с/р поблизу с. Безкровне Кролевецького р-ну) зрідженим аміаком. Аварійна ситуація виникла внаслідок витоку зрідженого аміаку під час заправки техніки для обробки полів МП ВКП «Донець». Збитки склали 1176 грн.

4. Внаслідок розгерметизації нафтопроводу «ГЗУ В'юнне-ГЗУ Великі Бубни» відбулось забруднення земельних ресурсів та водно-болотних угідь площею близько 1 га нафтопродуктами на території Ріпчанської с/р Роменського району поблизу с. В'юнне. Шкода становить 31819 грн. Усі збитки відшкодовані.

У серпні 2017 служба порятунку майже добу боролася з масштабною пожежею на території складів вторинної сировини у селищі Мирному Роменського району.

У жовтні 2017 року на макаронній фабриці м. Суми стався вибух через монтаж парового котла для обробки борошняної продукції. Відзначається порушення «Правил безпеки при виконанні робіт з підвищеною небезпекою».

Можемо також констатувати «приємну» звістку, що за останні три роки (2014-2017 рр.) у Сумській області не виявлено надзвичайних ситуацій (подій) соціального походження, що свідчить про сприятливі соціально-географічні та економічні передумови розвитку регіону.

З огляду на вищевикладену інформацію можемо зробити наступні висновки.

1. Серед надзвичайних ситуацій (подій) природного походження переважають пожежі у природних екосистемах і поширені у найбільш

заліснених землях Сумського, Конотопського, Середино-Будського, Шосткинського та Охтирського лісгоспів, що є географічно обумовленим;

2. Надзвичайні ситуації (події) техногенного походження у Сумському регіоні переважно тяжіють до районів нафтогазовидобувного комплексу та промислових центрів, зокрема, м. Суми. Так, географічно зумовленими є надзвичайні події на нафтогазовидобувних об'єктах у Роменському та Охтирському районах.

3. Тенденція щодо відсутності виникнення надзвичайних ситуацій (подій) соціального походження протягом останніх 3-х років вказує про позитивні соціально-географічні та економічні передумови розвитку регіону.

Література

1. ДСНС. Інформаційно – аналітичні довідки про виникнення НС в Україні протягом 2012-2016 років.– Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua>

2. Сумське лісове господарство. – Режим доступу: <http://www.sumylis.sumy.ua>.

3. Яких збитків завдали Україні лісові пожежі за останній рік / Слово і діло: аналітичний портал. – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2017/04/27/infografika/suspilstvo/yakux-zbytkiv-zavdaly-ukrayini-lisovi-pozhezhi-ostannij-rik>

4. Державне агентство лісових ресурсів України публічний звіт за 2016 рік. – Режим доступу: dkg.kmu.gov.ua/forest/control

5. ДСНС. Аналіз масиву карток обліку пожеж (rog_stat) за 12 місяців 2016 року.– Режим доступу: http://undicz.dsns.gov.ua/files/2017/2/2/AD_12_2016.pdf

6. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2016 році. – Сумська обласна державна адміністрація Департамент екології та охорони природних ресурсів. – Режим доступу: <http://www.pek.sm.gov.ua/images/docs/public/sumy2016.pdf>

7. Статистичний щорічник Сумській області за 2016 рік. – Суми: Головне управління статистики у Сумській області, 2017.– 359 с.

НАПРЯМКИ І МАСШТАБИ МІГРАЦІЙ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сюткін С.І., Левченко Т.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Потужні міграційні рухи населення – невід’ємний атрибут сучасного світу. Глобалізація у поєднанні з лібералізацією економічних і політичних режимів лише підсилює міграцію трудових ресурсів. Але мігранти – це не тільки робоча сила, часто – це своєрідні «драйвери» соціально-економічного розвитку, оскільки ці люди володіють підвищеною пасіонарністю. Наприклад, у першому технополісі світу – Силіконовій долині – 52% компаній було створено іммігрантами [1].

Політична та економічна нестабільність, що характерні для сучасної України, сприяють формуванню потужних міграційних потоків за межі нашої держави, що зумовлює актуальність даного дослідження.